

Finansowy portret **młodych**

**Millward Brown na zlecenie
Krajowego Rejestru Długów
Biura Informacji Gospodarczej**

Wrocław, 2014

Portret finansowy młodych – **wprowadzenie**

Dzisiejsi dwudziesto-, trzydziesto-latkowie to pokolenie osób wychowanych w wolnej Polsce. Mieli szerszy dostęp do wykształcenia, a także możliwości poznawania świata. Z drugiej strony ich wchodzenie w dorosłość to rozwój kapitalizmu i słabnąca rola pomocy ze strony państwa, a w późniejszym czasie nadejście kryzysu gospodarczego i rosnące bezrobocie. Okres wielu burzliwych przemian politycznych i gospodarczych nie pozostaje bez związku z tym, jak radzi sobie młode pokolenie. Dzisiejsze czasy wymagają od nich wiele samodzielności, także ekonomicznej.

Sytuacja finansowa młodych może służyć za punkt odniesienia do tego co dzieje się w całej gospodarce. Czas, w którym wejdą na rynek pracy, a także ich mobilność zawodowa, przedsiębiorczość, poziom życia i wykształcenie ma wpływ na przyszłość naszego kraju. Z drugiej strony, ich dzisiejsze problemy, jak rosnące bezrobocie, brak stabilizacji, czy trudność w dostępie do mieszkań, pokazuje jaki poziom życia będą reprezentować za kilka lat.

Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej postanowił sprawdzić jak radzi sobie najmłodsze pokolenie pracujących Polaków. Na nasze zlecenie Instytut badawczy Millward Brown przeprowadził badanie „Finansowy portret młodych”.

W dalszej części prezentujemy wyniki badań.

Adam Łacki,

prezes Zarządu
Krajowego Rejestru Długów
Biura Informacji Gospodarczej

Nasze badanie pokazało, że sytuacja finansowa młodych Polaków jest trudna. Duże bezrobocie, a także znaczący udział umów śmieciowych wśród pracujących Polaków, rosnące koszty życia to główne problemy młodych. Dlatego w dużej mierze korzystają z pomocy rodziców. W dzisiejszych czasach granica samodzielności jest bardzo płynna. Niegdyś wiązała się z ukończeniem edukacji, zdobyciem pracy i założeniem rodziny. Dzisiaj nic nie jest jednoznaczne. Młodzi ludzie wciąż się doszkalają, nie mają stałej pracy, a także przesuwają decyzje o założeniu rodziny i rozpoczęciu życia „na swoim”. Bardzo często nie mają przy tym szansy na „dorobienie się”, zgromadzenia oszczędności, zakup mieszkania i sprzętów potrzebnych do samodzielnego życia. Z drugiej strony kreowany przez media styl życia oraz konsumpcyjne nastawienie do świata sprawia, że wielu z nich decyduje się na życie na kredyt i zaciąganie zobowiązań finansowych. Koszty życia gospodarstw domowych są wysokie, a sytuacja na rynku pracy bardzo dynamiczna, dlatego młodzi być ostrożni. Ważne aby pamiętali o tym, by zachować umiar i nie popaść w spiralę długów już na początku swojej samodzielności. Na „dorobienie się” mają przecież całe życie

Portret finansowy młodych – **struktura raportu**

Cz.1

**Młodzi
zarabiają**

Cz.2

**Młodzi
wydają**

Cz.3

**Młodzi
pożyczają**

Cz.4

**Młodzi
mieszkają**

Finansowy portret **młodych**

CZ.1

młodzi zarabiają

72%

młodych utrzymuje
się z pracy zarobkowej

29%

młodych pracuje w ramach umowy
o pracę na czas nieokreślony

Średnio rodziny
młodych zarabia

2 669zł

Kto zarabia **najwięcej?**

Wykształcenie wyższe

Mieszkańcy
większych miast

Osoby pracujące
w ramach umowy o pracę
na czas nieokreślony

3 219zł

2 872zł

3 209zł

Kto zarabia **najmniej?**

Wykształcenie zawodowe

Mieszkańcy wsi

2 280zł

2 490zł

Zarobki **młodych** a **płeć**

**Mężczyźni
pracują
częściej niż
kobiety**

79%

pracuje

32%

ma umowę na czas
nieokreślony

28%

ma umowę na czas
określony

19%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

14%

pracuje na własny
rachunek

2 936zł

średni dochód
gospodarstwa domowego

**Kobiety
rzadziej
mają
umowę
o pracę**

65%

pracuje

26%

ma umowę na czas
nieokreślony

17%

ma umowę na czas
określony

21%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

14%

pracuje na własny
rachunek

2 385zł

średni dochód
gospodarstwa domowego

Zarobki **młodych** a wiek

Do 25 roku
życia
najczęściej
pracujemy
w ramach
umowy
śmieciowej

60%

pracuje

17%

ma umowę na czas
nieokreślony

22%

ma umowę na czas określony

24%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

12%

pracuje na własny rachunek

2 582zł

średni dochód
gospodarstwa domowego
młodych do 25 roku życia

Od 26 do 30
roku życia
dominują
umowy
o pracę
na czas
określony

80%

pracuje

35%

ma umowę na czas
nieokreślony

23%

ma umowę na czas określony

17%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

18%

pracuje na własny rachunek

2 748zł

średni dochód gospodarstwa
domowego młodych
od 26 do 30 roku życia

Po 30 roku
życia
częściej
mamy
umowy
na czas
nieokreślony

88%

pracuje

43%

ma umowę na czas
nieokreślony

23%

ma umowę na czas określony

15%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

13%

pracuje na własny rachunek

2 826zł

średni dochód gospodarstwa
domowego młodych
po 31 roku życia

Zarobki **młodych** a **wykształcenie**

Osoby
z **wykształceniem**
podstawowym
i **średnim** pracują
najrzadziej

55%

pracuje

14%

ma umowę na czas
określony

21%

pracuje na własny
rachunek

12%

ma umowę na czas
nieokreślony

21%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

2 495zł

średni zarobek
gospodarstwa
domowego

Najczęściej
pracują osoby,
które mają zawód,
z **wykształceniem**
zawodowym lub
wyższym

82%

pracuje

32%

ma umowę na czas
określony

12%

pracuje na własny
rachunek

30%

ma umowę na czas
nieokreślony

19%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

2 280zł

średni zarobek
gospodarstwa
domowego

Osoby
z **wykształceniem**
średnim

69%

pracuje

20%

ma umowę na czas
określony

11%

pracuje na własny
rachunek

30%

ma umowę na czas
nieokreślony

21%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

2 732zł

średni zarobek
gospodarstwa
domowego

Umowy na czas
nieokreślony
najczęściej mają
osoby z **wyższym**
wykształceniem

87%

pracuje

26%

ma umowę na czas
określony

13%

pracuje na własny
rachunek

49%

ma umowę na czas
nieokreślony

18%

ma umowę o dzieło
lub na zlecenie

3 219zł

średni zarobek
gospodarstwa
domowego

Zarobki **młodych** a faza życia

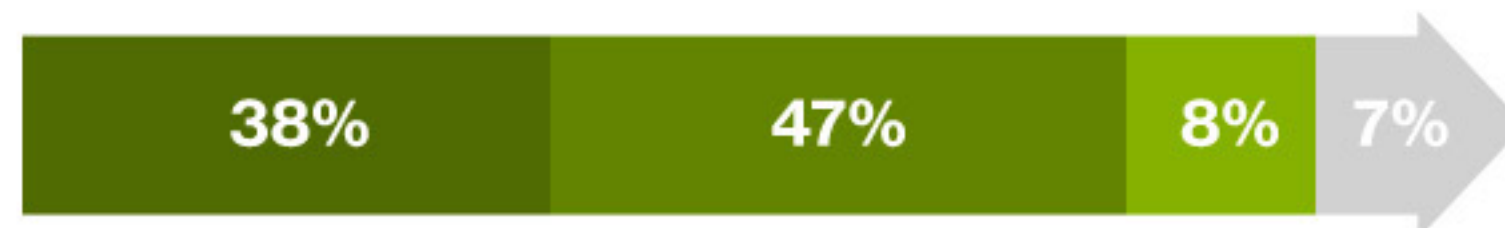
Przy rodzicach

2 508zł

Single

2 511zł

Rodziny z dziećmi

3 084zł

Partnerzy bez dzieci

2 940zł

■ do 2000zł ■ do 2001zł – 5000zł ■ powyżej 5000zł ■ odmowa odpowiedzi

Rodzice **wspierają młodych**

37%

młodych korzysta z finansowego wsparcia innych

27%

młodych dostaje pieniądze „na życie” od rodziców/rodziny

23%

młodych ma opłacony czynsz lub część rachunków przez rodziców/rodzinę

w wieku **18-25**

60%

w wieku **26-30**

24%

w wieku **31-35**

14%

uczący się

75%

wykształcenie
podstawowe

59%

wykształcenie
zawodowe

20%

wykształcenie
średnie

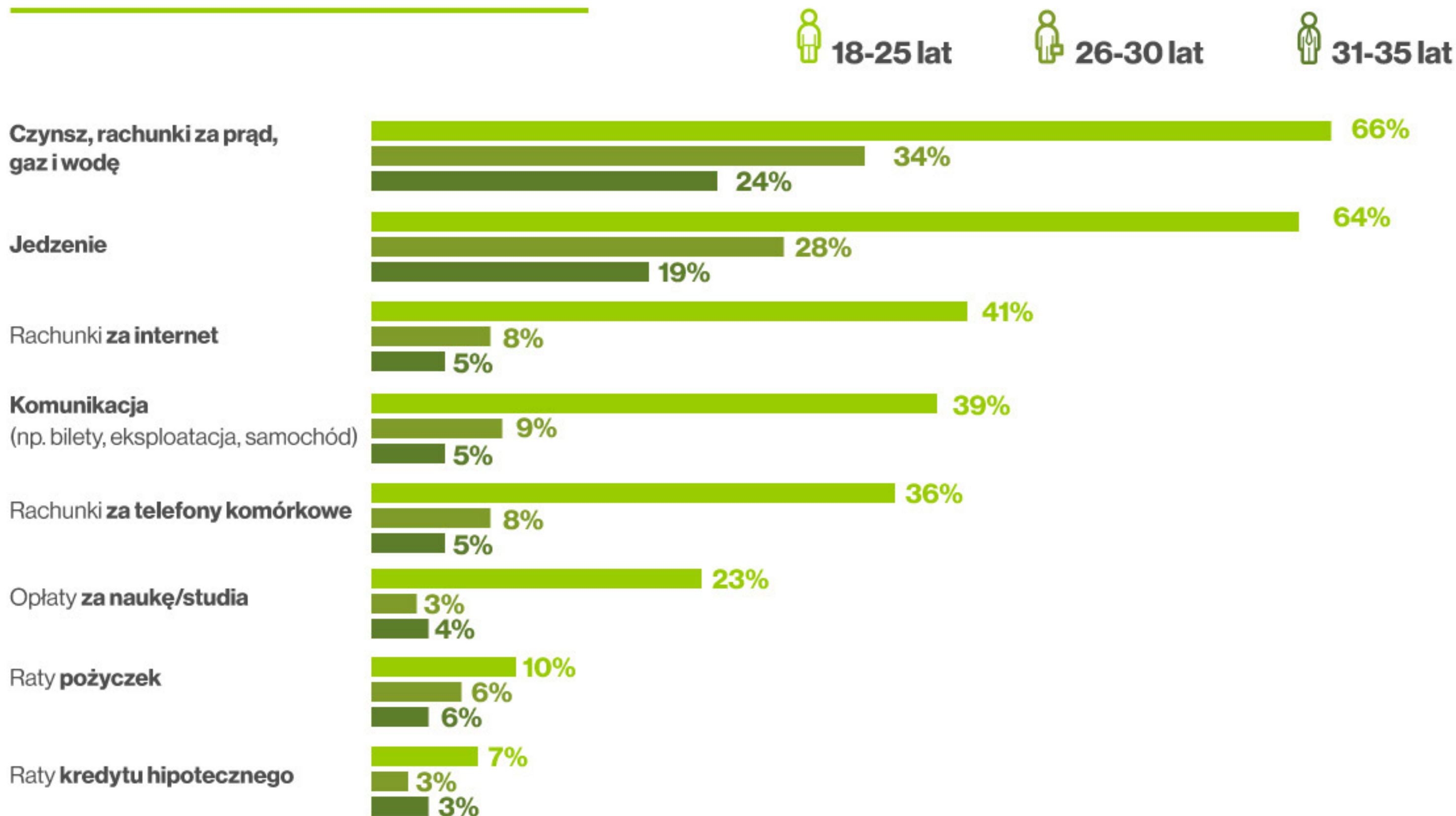
41%

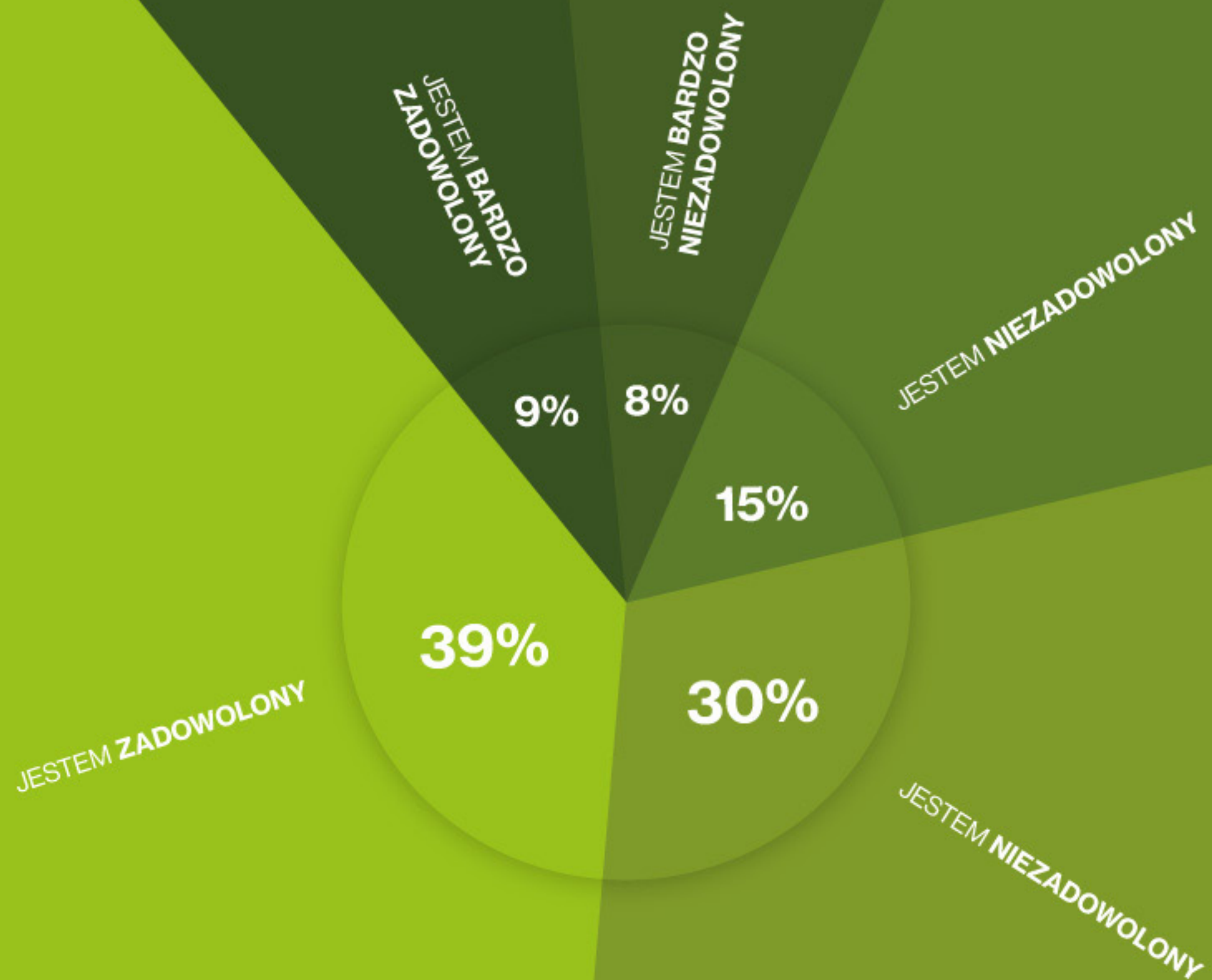
wykształcenie
wyższe

41%

Rodzaje **wsparcia finansowego rodziców**

Zadowolenie młodych z sytuacji finansowej

Jak młodzi zarabiają na życie?

Najczęstszym źródłem dochodów gospodarstw domowych młodych Polaków jest praca zarobkowa (72%). Duża część młodych otrzymuje finansowe wsparcie od rodziców (27% w formie pieniędzy, a 23% w formie opłaconych rachunków). 27% młodych utrzymuje się dzięki zarobkom partnera. 9% otrzymuje rentę lub zasiłek, a 8% stypendium naukowe lub socjalne.

W najmłodszej grupie, pracuje 60% badanych, wśród 26-30-latków 80%, a wśród 31-35 88%. Najczęściej pracują osoby z wykształceniem zawodowym (82%) i wyższym (87%).

W przypadku osób z wykształceniem podstawowym pracuje ponad połowa (55%), a ze średnim siedmiu na dziesięciu. Kobiety pracują zarobkowo nieco rzadziej niż mężczyźni (65% do 79%).

Co piąty młody na umowie śmieciowej

Niemal trzy czwarte młodych pracuje zarobkowo. Najczęstszą formą zatrudnienia jest praca w ramach umowy na czas nieokreślony, ale ma ją jedynie 29% badanych. 22% młodych ma umowę na czas określony. Umowę o pracę częściej mają mężczyźni (32% na czas nieokreślony, 26% na czas określony) niż kobiety (26% na czas nieokreślony, 17% a czas określony).

Umowę na czas nieokreślony najczęściej mają osoby po trzydziestce (43%) i trochę rzadziej po 26 roku życia (35%). Większe prawdopodobieństwo otrzymania pracy na umowę mają osoby z wyższym wykształceniem (49%). Na taką umowę może liczyć trzech na dziesięciu młodych z wykształceniem średnim i zawodowym. Różnicy tej nie widać już tak wyraźnie w przypadku umów czasowych (wykształcenie zawodowe: 32%, średnie: 20%, wyższe: 26%)

Co piąty pracujący młody Polak jest zatrudniony na tzw. umowy śmieciowe (o dzieło lub zlecenie). Udział tego typu umów maleje wraz z wiekiem. O tyle ile wśród osób do 25 roku życia jest to 24%, to w przypadku trzydziestolatków już „tylko” 15%. Nie ma znaczenia poziom wykształcenia, odsetek takich umów zarówno wśród osób z wykształceniem zawodowym, jak i wyższym oscyluje w okolicach 20%.

Najwięcej zarabiają osoby z wyższym wykształceniem

Dochody gospodarstw domowych młodych Polaków są bardzo zróżnicowane. Dwie piąte rodzin dysponuje miesięcznie kwotą mniejszą niż 2 tysiące zł. **Jedna czwarta ma więcej niż 4 tysiące zł, ale dochody tylko w co dziesiątym domu przekraczają 5 tysięcy zł. Średnio rodziny młodych dysponują 2 669 zł miesięcznie.** Najwyższe dochody miały gospodarstwa domowe osób z wyższym wykształceniem (3 219 zł), niemal 500 zł mniej ze średnim (2 732zł), a niemal tysiąc zł z wykształceniem zawodowym (2 495 zł).

Mężczyźni zarabiają średnio o 552 złote więcej niż kobiety. Poziom dochodu rośnie z wiekiem, od 2525 zł wśród osób poniżej 25 roku życia do 2 826 zł wśród osób po trzydziestce. Najwięcej zarabiają rodziny z dziećmi (3084 zł) oraz osoby mieszkające we własnym mieszkaniu (3 221 zł). Młodzi w wielkich miastach zarabiają o niemal 400 zł więcej niż na wsiach, o 156 zł niż w dużych miastach i o 88 zł mniej niż w małych.

Jak młodzi zarabiają na życie?

Na garnuszku rodziców

Ponad 1/3 młodych Polaków dostaje pieniądze od rodziców lub rodziny lub ma przez nich opłacane rachunki. Sześć na dziesięć osób do 25 roku życia otrzymuje finansowe wsparcie od swoich rodziców. Samodzielność młodych rośnie wraz z wiekiem, ale mimo to, wielu młodych, którzy są w wieku poedukacyjnym są nadal utrzymywani przez rodziców. Samodzielnie nie jest się w stanie utrzymać co czwarty 25-30 latek i aż 14% trzydziestolatków.

Poziom wsparcia od rodziców jest uzależniony od zdobytego wykształcenia dzieci. Najbardziej samodzielne finansowo są osoby, które zdobyły już zawód. Rodzice pomagają finansowo jedynie co piątej osobie po zawodówce i co czwartej po studiach wyższych. **Zdecydowanie częściej zależne od rodziców są osoby z wykształceniem podstawowym (59%) i średnim (41%).** **Z pewnością wiąże się to z faktem, że wiele z tych osób w dalszym ciągu kontynuuje naukę, przez co nie jest się w stanie utrzymać samodzielnie.** Są wśród nich jednak osoby, które nie mają kompetencji i umiejętności potrzebnych na rynku pracy. Trzy czwarte osób, które w dalszym ciągu uczą się i studiuje może liczyć na finansowe wsparcie rodziców. Wśród uczniów i studentów na własne utrzymanie zarabia jedynie 15%, a 22% utrzymuje się ze stypendium. Rodzice najczęściej pomagają w opłatach związanych z utrzymaniem się i jedzeniem.

Optymiści finansowi

Młodzi są częściej zadowoleni niż niezadowoleni ze swojej sytuacji finansowej. 47% jest zadowolonych lub bardzo zadowolonych, a jedynie 23% niezadowolonych lub bardzo niezadowolonych. Aż 30% badanych nie ma zdania.

Największymi optymistami w dziedzinie własnych finansów są najmłodsi.

Niemal połowa z nich jest zadowolona, a 11% bardzo zadowolona. Poziom zadowolenia spada w grupie od 26 do 30 roku życia, co w dużej mierze wiąże się z wchodzeniem wielu osób w samodzielność i zderzenie z realiami życia. Trzydziestolatkowie są odrobinę bardziej zadowoleni, 46% jest zadowolona i 8% bardzo zadowolona. I także w tej grupie wiekowej obserwujemy najmniej osób niezadowolonych swoją sytuacją finansową.

Ponad połowa singli (57%) jest zadowolona z własnej sytuacji finansowej, to także w tej grupie jest najmniej osób niezadowolonych (13%). Mieszkańcy wsi są na ogół szczęśliwsi niż mieszkańcy wielkich miast (52% zadowolonych do 42%). Najbardziej niezadowoleni są mieszkańcy dużych miast (od 100-400 tys. mieszkańców, aż 29% wyraża swoje niezadowolenie swoją aktualną sytuacją finansową).

Finansowy portret **młodych**

cz.2

młodzi wydają

2 120zł

średnie wydatki gospodarstwa domowego młodych

Kto **wyda**je najwiecej?

Czynsz

412zł

wieś

747zł

wielkie miasta

Komunikacja

336zł

wieś

234zł

wielkie miasta

Telefon

153zł

kobiety

116zł

mężczyń

Jedzenie

729zł

rodziny z dziećmi

706zł

pary

511zł

single

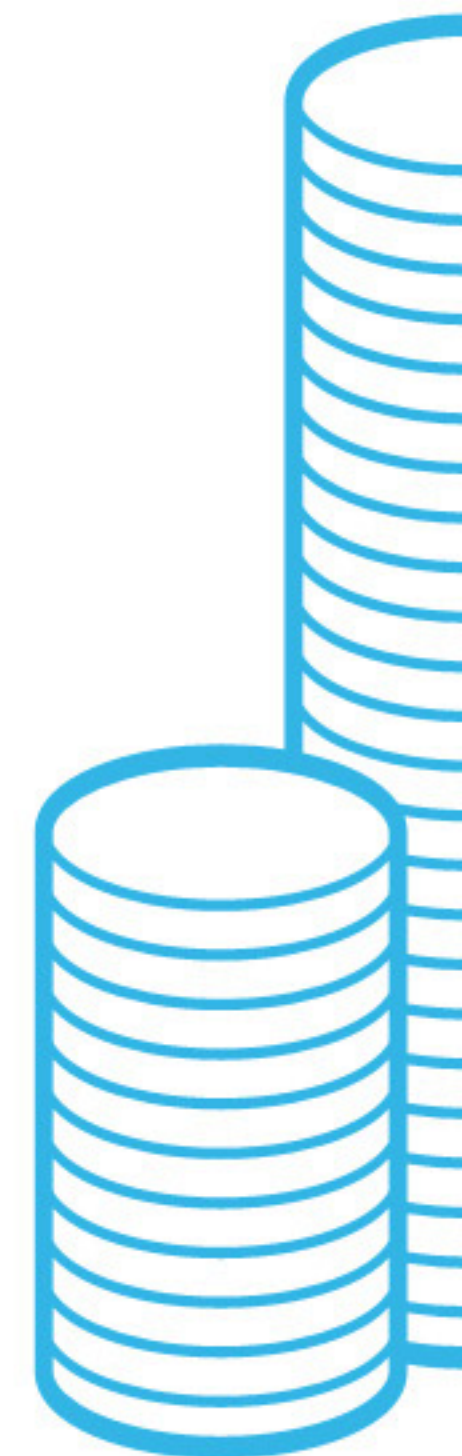
802zł

osoby z wyższym
wykształceniem

812zł

31-35 lat

Nieopłacone **zobowiązania** młodych

36%

młodym zdarzyło
się nie zapłacić
w terminie swoich
rachunków

O czym zapominali najczęściej?

23%

Faktury za telefon
/ Internet

20%

Opłata za czynsz,
rachunku za prąd,
gaz wodę itp

10%

Raty za pożyczki

8%

Raty za kredyt

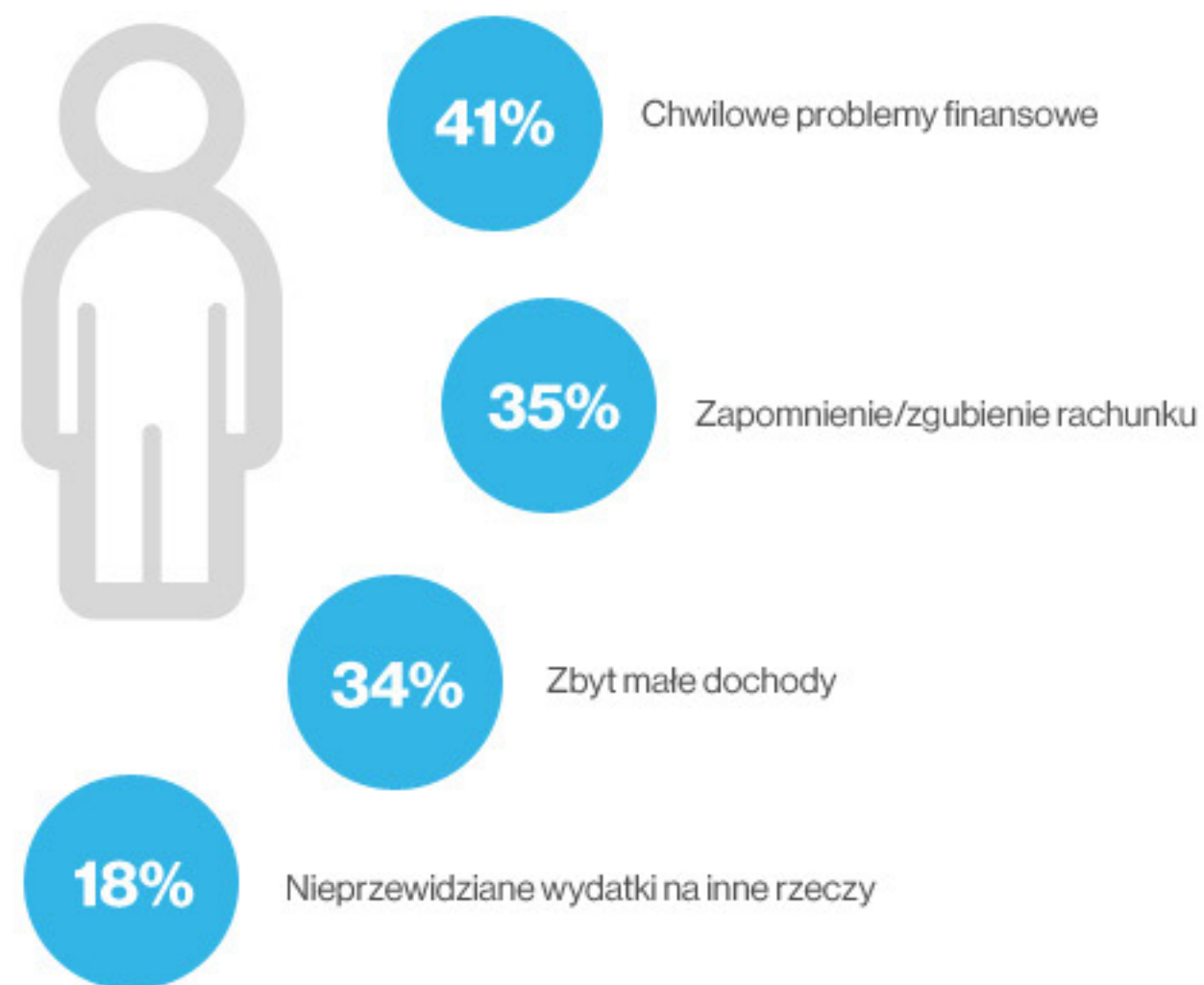
6%

Karty kredytowej

Młodzi a niepłacenie zobowiązań

Powody niepłacenia zobowiązań

Jak poradzili sobie ze spłatą zaległych zobowiązań

Oszczędności **młodych**

47%

młodych oszczędza

13%

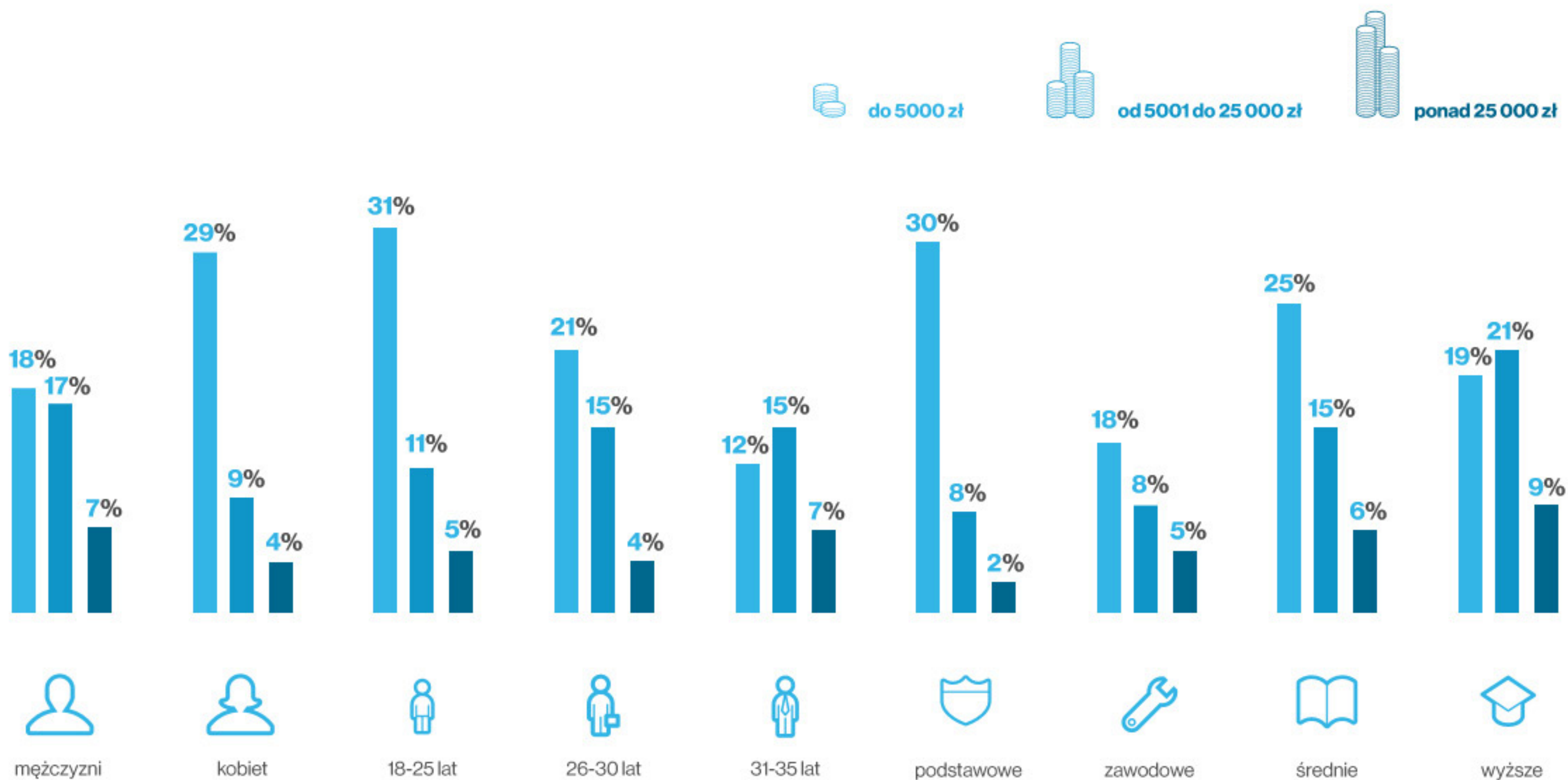
ma oszczędności od 5 do 25 tys. zł

Tylko 5%

ma oszczędności powyżej 25 tys. zł

Kwota **oszczędności młodych**

Jak młodzi wydają pieniądze?

Wydatki „na życie” gospodarstw domowych przekraczają 2 tysiące złotych miesięcznie. Najwięcej wydają osoby z wyższym wykształceniem (2 638 zł) i po „trzydziestce” (2 522 zł). Rodziny z dziećmi wydają miesięcznie średnio niemal o 600 zł więcej niż bezdzietni. Średni koszt utrzymania się jednej osoby to 1 463 zł. **Życie we dwoje „kosztuje” już 2 049 zł, we troje 2 167 zł, a w czwórkę 2 397 zł.**

Lwia część dochodów młodych przeznaczana zostaje na jedzenie (618 zł) i opłacenie rachunków za mieszkanie (560 zł). Najwięcej za czynsz i opłacenie rachunków wydają mieszkańcy wielkich miast (średnio 747 zł). Jest to ponad 300 zł więcej niż w przypadku wsi. Koszty życia w mieście (niezależnie od wielkości) są wyższe od życia na wsi od 200 do 300 zł. Żywność najwięcej kosztuje osoby po trzydziestce (812 zł), z wykształceniem wyższym (802 zł). Im większe miasto, tym młodzi płacą więcej za żywność. Inaczej wyglądają koszty komunikacji, w tym przypadku więcej o ok 100zł wydają mieszkańcy wsi (336 zł). Na bilety, eksploatację samochodu, paliwo młodzi przeznaczają miesięcznie niemal 300 zł. Kolejną pozycją w comiesięcznych wydatkach młodych są raty kredytów i pożyczek. Młode pokolenie miesięcznie na spłatę swoich zobowiązań musi przeznaczyć 282 zł.

Jak płacą swoje rachunki?

Większość młodych rzetelnie podchodzi do swoich zobowiązań. Jedynie co trzeciemu zdarzyło się nie dokonać płatności w wyznaczonym terminie.

Młodzi najczęściej nie płacili w terminie rachunków za telefon i Internet (23%) oraz opłatach za czynsz i rachunków za prąd (20%). Co dziesiątemu młodemu zdarzyło się zapomnieć o zapłaceniu raty pożyczki/ faktury.

Głównym powodem nie dokonywania opłat w terminie były chwilowe problemy finansowe, deklarowało tak 41% osób.

Co trzeci zapomniał lub zgubił rachunek. Także co trzeci miał zbyt małe dochody do zapłacenia swoich miesięcznych zobowiązań.

Co piąty nie zapłacił w wyniku nieprzewidzianych wydatków na inne rzeczy. Rzadziej powodem było złe planowanie wydatków (7%), czy zdarzenia losowe (7%). **Mężczyźni częściej niż kobiety tłumaczą się zapomnieniem lub zgubieniem rachunku (40% versus 30%).**

Z kolei kobiety o wiele częściej wskazują na chwilowe problemy finansowe (45%) i zbyt małe dochody (38%). Kobiety odrobinę rzadziej niż mężczyźni wskazują na złe planowanie wydatków (6% versus 7%).

Problemy finansowe nie pozwalające na terminowe regulowania swoich zobowiązań częściej mają osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym (ponad 50%) niż średnim (35%) i wyższym (21%). Za to wykształceni częściej zapominają lub gubią rachunki (55%). Także oni o wiele częściej wskazują na nieprzewidziane wydatki i inne czynniki (22% osób ze średnim wykształceniem i 20% z wyższym) i złe planowanie wydatków (12% ze średnim wykształceniem i 9% z wyższym).

Jak młodzi wydają pieniądze?

Najczęściej radzą sobie sami

Potrzebne pieniądze do opłacenia zaległych rachunków najczęściej pochodzą z własnej pensji (45%) lub są pożyczane od rodziny i znajomych (41%). Zdecydowanie częściej to kobiety decydują się na skorzystania z pomocy innych (52%). Samodzielnie z własnymi zaległościami finansowymi radzą sobie osoby z wyższym wykształceniem (57%), ale to oni wskazywali, że głównym powodem jest zwykłe zapominalstwo, a nie brak potrzebnych środków.

Dość często spłacie niezapłaconych wcześniej faktur towarzyszy ograniczenie wydatków (30%). **Najczęściej tną koszty osoby z wykształceniem podstawowym (46%). 15% decyduje się na skorzystanie z oszczędności, a 10% na podjęcie dodatkowej pracy. 6% jest zmuszonych do skorzystania z karty kredytowej lub zaciągnięcia kolejnej pożyczki.** O tyle ile na pożyczkę od rodziny i znajomych częściej decydują się młodszy (56% osób w wieku 18-25), to do instytucji finansowej częściej udają się osoby po 31 roku życia (9%).

Niemal połowie udaje się oszczędzić

Młodzi oszczędzają równie często jak pożyczają. Nie są to jednak duże kwoty. **47% młodych posiada oszczędności. Co ciekawe, odsetek oszczędzających maleje z wiekiem!** O tyle, ile w grupie 18-25 latków posiada je ponad połowa badanych, to wśród 31-35 latków już tylko 39%. **Posiadanie oszczędności częściej deklarują osoby z wykształceniem wyższym (59%) i średnim (52%) niż zawodowym (32%). Rodziny z dziećmi (44%) oszczędzają rzadziej niż single (51%), czy bezdzietne pary (47%).** Mimo tego, że koszty życia w wielkich miastach są największe, to właśnie ich mieszkańcy znajdują dodatkowe pieniądze, które mogą przeznaczyć na „czarną godzinę”. Mieszkańcy wielkich miast oszczędzają dużo częściej niż mieszkańcy wsi i małych miast, a ich oszczędności są większe.

Kwoty oszczędności młodych nie są duże. Jedynie 5% posiada oszczędności w wysokości powyżej 25 tys. złotych, a 13% od 5 do 25 tys. złotych. Takie oszczędności są wystarczające na wypadek utraty pracy lub pojawienia się problemów zdrowotnych. Jednak najczęściej oszczędności młodych to kwoty do 5 tys. złotych, które mogą wystarczyć tylko doraźnie. Młodszy dorośli oszczędzają zdecydowanie częściej, ale to starsi mają większe oszczędności. Poziom oszczędności rośnie także wraz z wykształceniem. Osoby z wykształceniem wyższym najczęściej mają większe oszczędności. Co piąty z nich ma odłożone od 5 do 25 tys. złotych, a co dziesiąty ponad 25 tys. złotych.

Finansowy portret **młodych**

cz.3

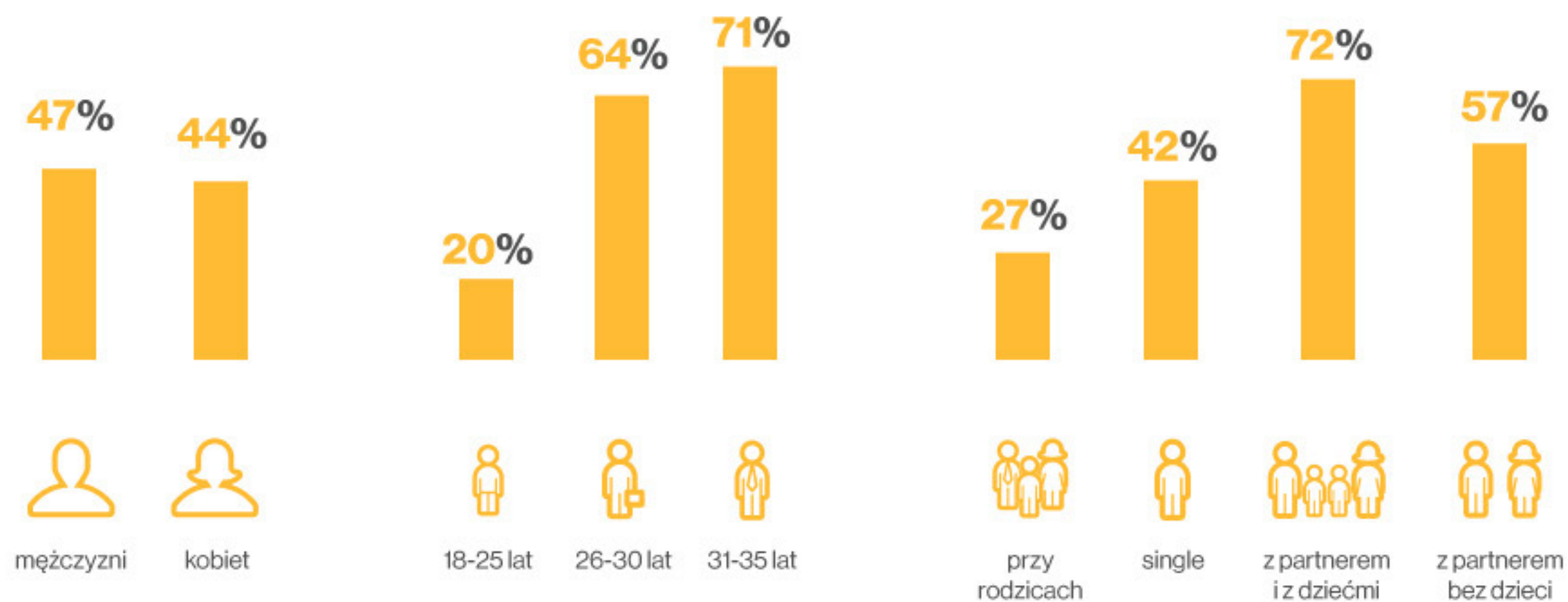
młodzi pożyczają

Na co **pożyczają** młodzi

Kiedy **pożyczają** młodzi

Dlaczego **młodzi pożyczają**

zbyt duży wydatek by kupić za gotówkę,

61%

pożyczka lub kredyt były bardziej opłacalne

25%

brak pieniędzy na podstawowe potrzeby

19%

chwilowe problemy finansowe

19%

nieprzewidziane wydatki

17%

Gdzie **młodzi** pożyczają

79%

w bankach

17%

u pośrednika oferującego
zakupy ratalne

8%

u rodziny

Miesięczna **rata kredytu**

Kto spona największe raty

739zł
raty kredytu
hipotecznego

31-35 lat

630zł raty
pożyczek

853zł raty
kredytu

rodziny z dziećmi

831zł raty
pożyczek

1017zł raty
kredytu

wykształcenie wyższe

615zł raty
pożyczek

1072zł raty
kredytu

603zł
raty pożyczek

Ponad 2/5 młodych Polaków nie było ostatnio stać na zakup potrzebnej im rzeczy. Najczęściej były to meble, ubrania, sprzęt elektroniczny, sprzęt AGD, żywność, samochód lub motor. Częściej z brakiem gotówki na potrzebny zakup spotykały się kobiety niż mężczyźni (46% kobiet, 37% mężczyzn), osoby po trzydziestce (49%) oraz z wykształceniem podstawowym (45%) i zawodowym (53%). Na brak pieniędzy częściej wskazują osoby z dziećmi (48%). Dużo rzadziej są to single (34%) oraz mieszkańcy wielkich miast (31%),

Najczęściej w przypadku braku pieniędzy młodzi rezygnują z zakupu, jest to dwóch na pięciu młodych. 17% odkłada co miesiąc i dokonuje zakupu gdy uzbiera potrzebną kwotę, a 7% kupuje tańszą wersję potrzebnego produktu. Rzadziej pożyczamy pieniądze na zakup. Najczęściej udajemy się do rodziny i znajomych (16%), trochę rzadziej korzystając z zakupów na raty (12%). Zakupy karta kredytową nie są popularne, wykorzystywanie jej w przypadku braku pieniędzy deklaruje zaledwie 3%.

Połowa kupowała na kredyt

46% młodych w swoim życiu korzystała z kredytów lub pożyczek. Liczba osób, które zapożyczyły się rośnie wraz z wiekiem. O tyle, ile w wśród osób do 25 roku życia kiedykolwiek pożyczła co piąty badany, to w grupie osób po „trzydziestce” jest to już siedmiu na dziesięciu. Najczęściej po pożyczki i kredyty sięgają osoby mieszkające z partnerem i dziećmi, niemal trzy na cztery rodziny z dziećmi kiedykolwiek się zadłużyło. Po pożyczki i kredyty rzadziej sięgają osoby z wykształceniem podstawowym, aż trzy czwarte z nich nigdy nie korzystał z takiej formy finansowania.

Młodzi, którzy do tej pory nie korzystali z oferty pożyczek i kredytów mieli różne powody. **Najczęściej był to brak takiej potrzeby (64%). 36% która nie miała w swoim życiu do czynienia z kredytem i pożyczką zadeklarowała, że „nie lubi pożyczek”.** **Może martwić fakt, że co czwarty młody nie korzystał z kredytów i pożyczek w wyniku braku odpowiedniej zdolności kredytowej lub niemożności opłacania kolejnych zobowiązań.** Na brak zdolności kredytowej narzekają częściej osoby do 25 roku życia, co z pewnością ma związek z brakiem stałej pracy i przebywaniem na utrzymaniu rodziców. Może to wskazywać na to, że chętnie skorzystaliby z takiej okazji w przypadku, gdy potrzebują „zastrzyku pieniędzy”, ale nie mogą.

Jak młodzi wydają pieniądze?

Telewizor na kredyt

Co trzecia pożyczka młodego Polaka została wykorzystana na zakup sprzętów AGD lub RTV, samochodu, skutera, motoru lub przeprowadzenie remontu domu lub mieszkania. Wraz z wiekiem zmieniają się priorytety pożyczek. Najmłodsi, do 25 roku życia, jeśli już pożyczają, to na nowy samochód, skuter lub rower. Co piąty z nich musiał z pożyczonych pieniędzy spłacić dotychczasowe długi lub pokryć bieżące wydatki. To właśnie w tej grupie wiekowej pożyczone pieniądze częściej niż wśród starszych trafiały na wyjazd na wakacje (8%), czy hobby (6%).

Na zakupy do i remont domu lub mieszkania na kredyt częściej decydowały się osoby w okolicach „trzydziestki”. **Z pewnością wiąże się to z założeniem rodzin i pojawieniem się nowych potrzeb. 41% w wieku od 26 do 30 lat i 43% po „trzydziestce” przeznaczyło pożyczone pieniądze na zakupy do domu. 32% 26-30-latków za pożyczone pieniądze remontowało dom i mieszkanie, a w grupie „trzydziestolatków” było to 38%.** Jeśli chodzi o zakup samochodu/skutera/motoru, których zakup był główną pożyczkową potrzebą młodszych, w tej grupie pozostaje on na trzecim miejscu, oscylując między 32% dla 26-30-latków i 24% dla 31-35-latków. Trzech na dziesięciu trzydziestolatków i dwóch na dziesięciu dwudziestokilkulatków zdecydowało się na kredytowanie nieruchomości. Udział pożyczek potrzebnych na bieżące wydatki konsumpcyjne maleje wraz z wiekiem, wśród trzydziestolatków decyduje się na nie „jedynie” 12%.

Bardziej opłacalne pożyczki

Co piąty młody, który zdecydował się na pożyczanie pieniędzy na zakupu do domu np. duże AGD, RTV wskazał, że pożyczka lub kredyt był bardziej opłacalny niż zakupy za gotówkę. Z pewnością wiąże się to z bogatą ofertą sklepów AGD/RTV „zakupów na 0%”. Pokazuje także, że duża część młodych nie boi się samych zobowiązań, ile kosztów z nią związanych.

Bank numerem 1

Młodzi, którzy chcą pożyczyć pieniądze najczęściej kierują się do banków (79,1%). Rzadziej do pośredników oferujący kredyty ratalne w sklepach (17%) oraz firm pożyczkowych (12%). Z oferty tych ostatnich częściej korzystają osoby do 25 roku życia (35%) oraz osoby pracujące dorywczo (36%) i bezrobotne (24%)! Zdecydowanie rzadziej pożyczamy od rodziny (8%) i znajomych (4%).

Średnie zadłużenie

Średnie miesięczne zobowiązanie gospodarstw domowych młodych z tytułu pożyczek wynosi 603 zł i 739 zł. Raty niemal co dziesiątego badanego wynoszą powyżej 999zł. Większe zobowiązania miesięczne mają osoby pozostające w związku małżeńskim (pożyczki: 814 zł, kredyt: 960zł) niż osoby niezamężne (pożyczki: 439 zł, kredyt: 513zł). Największe zobowiązania mają rodziny z dziećmi, co miesiąc ich konto topnieje o 831 zł z tytułu pożyczek i 1017 zł z tytułu kredytu hipotecznego.

Finansowy portret **młodych**

CZ.4

młodzi mieszkają

Młodzi **mieszkają z rodzicami**

53%

dorosłych do 35 roku życia
mieszka z rodzicami

mężczyźni

kobiety

18-25 lat

26-30 lat

31-35 lat

podstawowe

zawodowe

średnie

wyższe

Młodzi na „swoim”

35%

dorosłych do 35 roku życia
mieszka w samodzielnym
mieszkanu

18-25 lat

12%

26-30 lat

45%

31-35 lat

63%

podstawowe

20%

zawodowe

41%

średnie

33%

wyższe

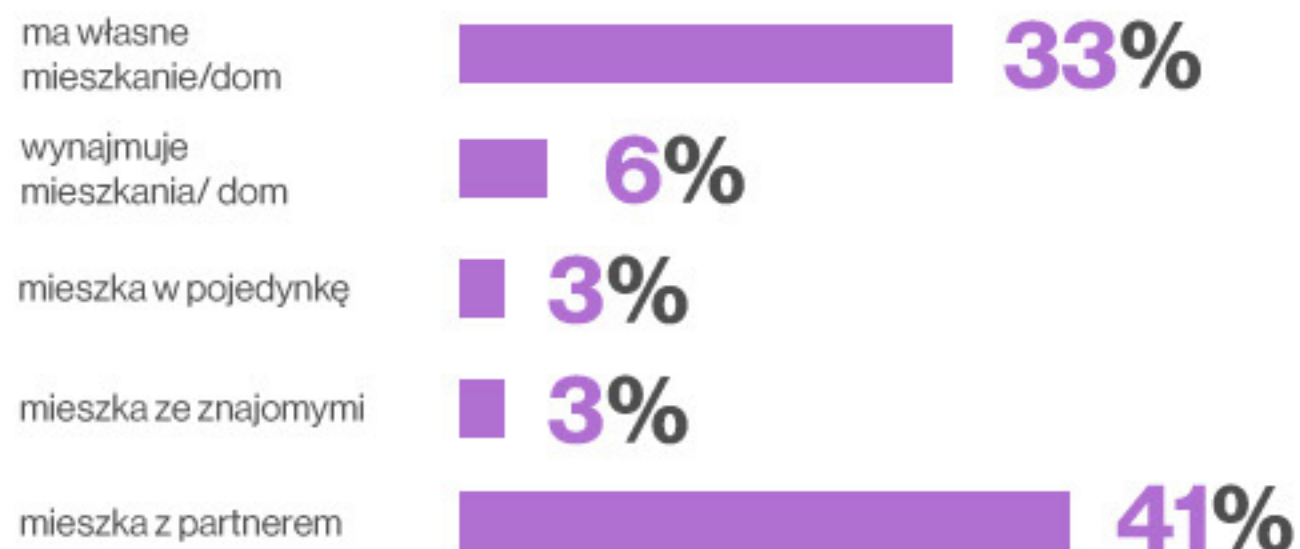
48%

Młodzi **na wsi** a młodzi **w mieście**

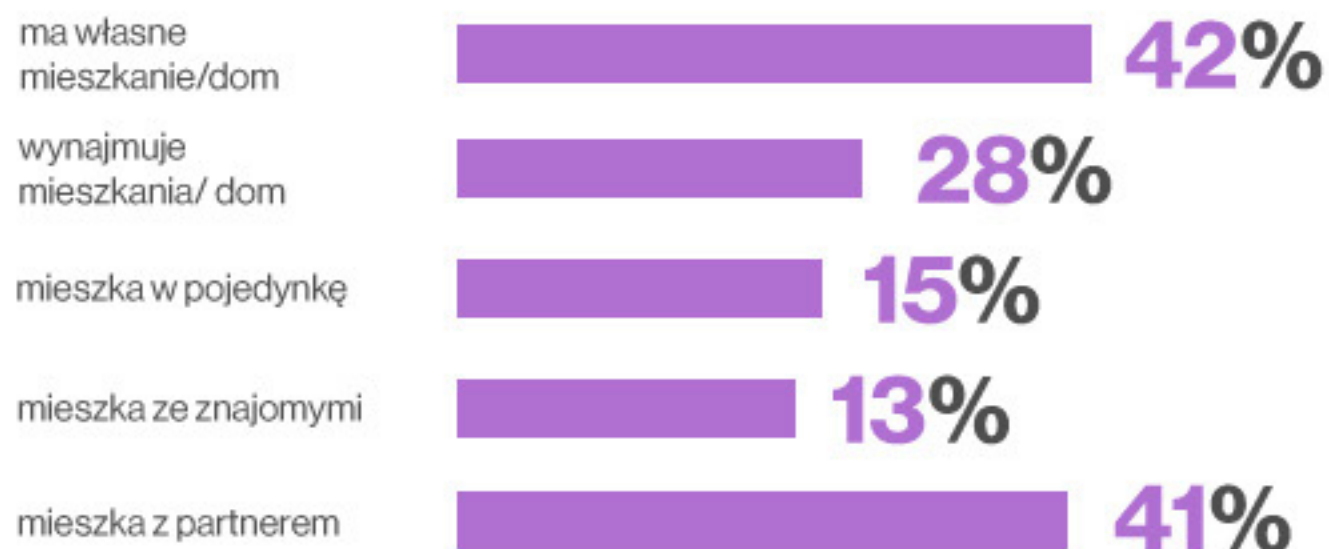
69%

**młodych na wsi mieszka
z rodzicami**

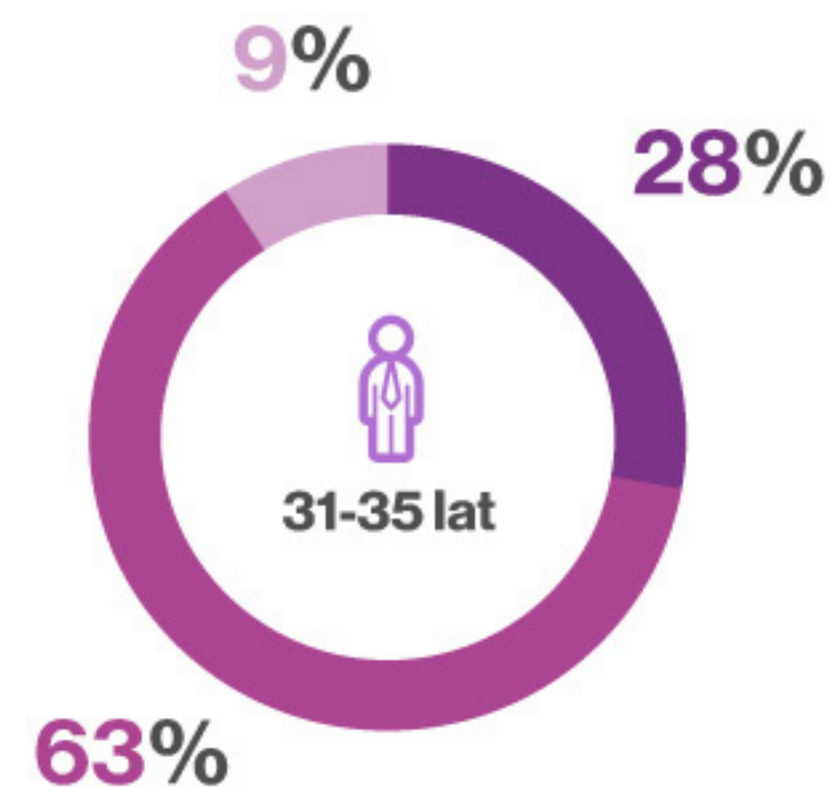
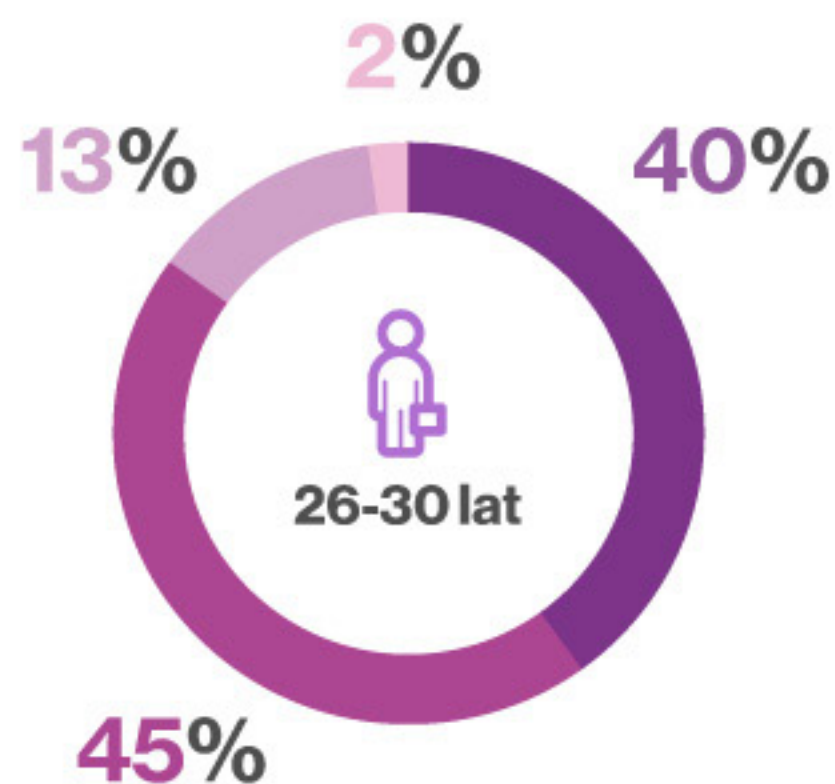
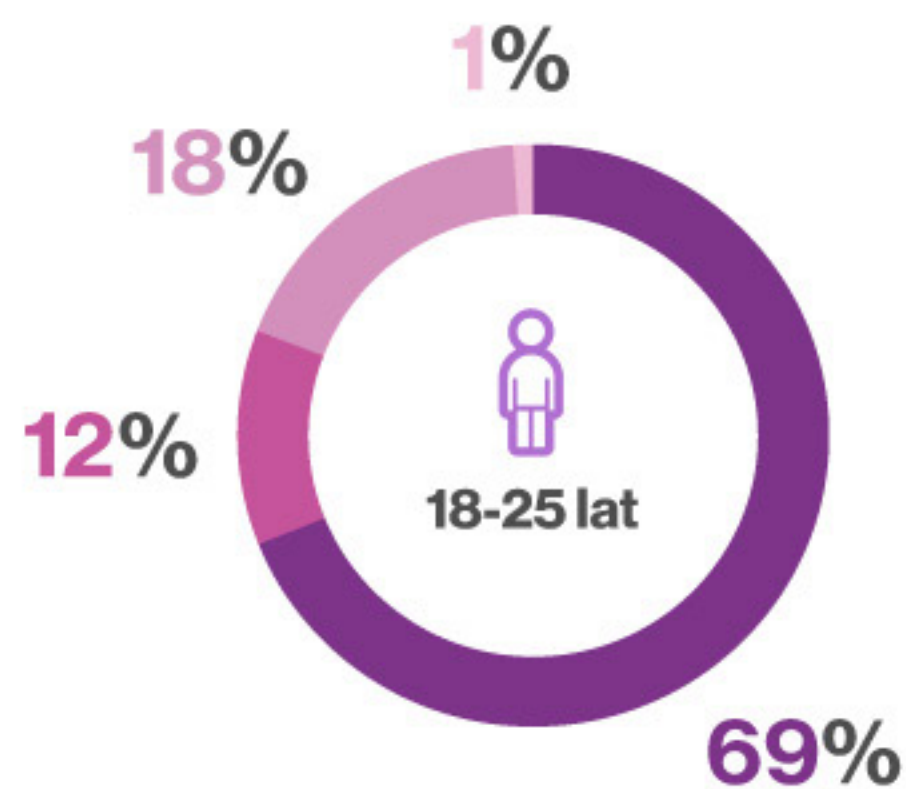

72%

**młodych w wielkich miastach
mieszka samodzielnie**

Gdzie mieszkają młodzi w różnym wieku

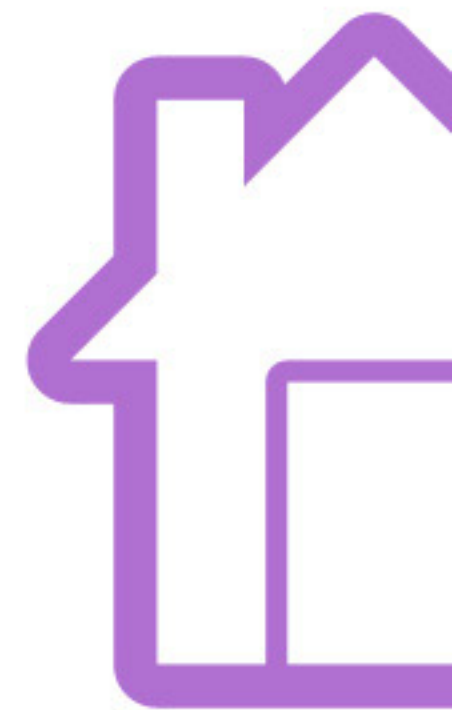

■ w mieszkaniu lub domu rodziców lub kogoś z rodziny

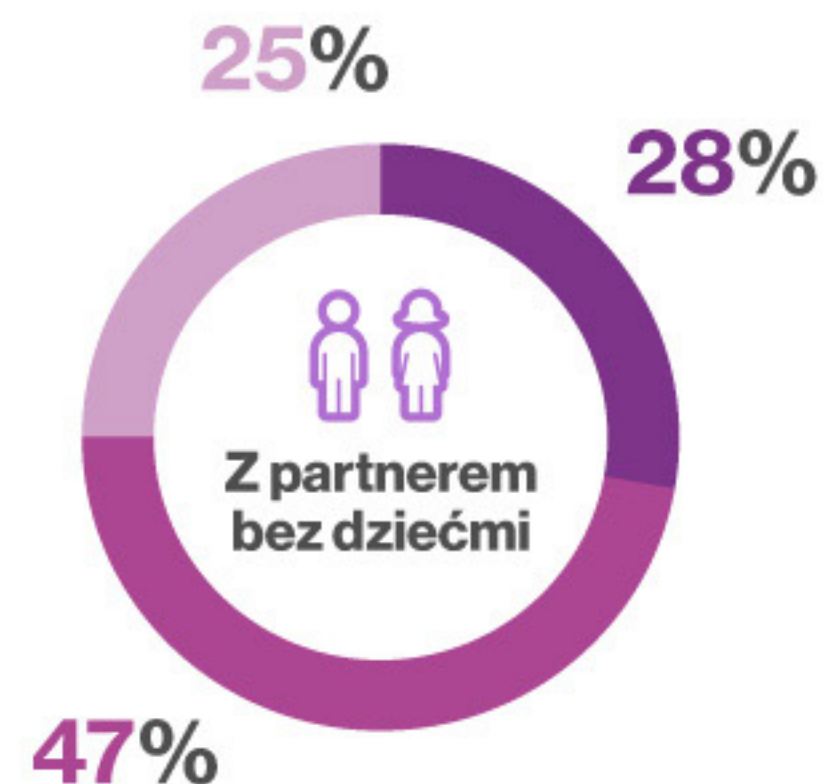
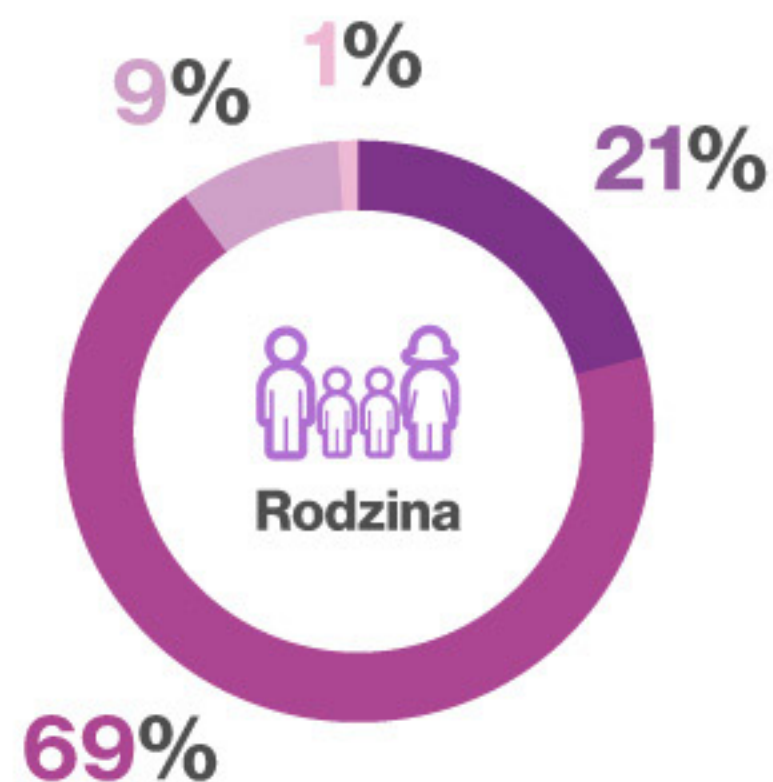
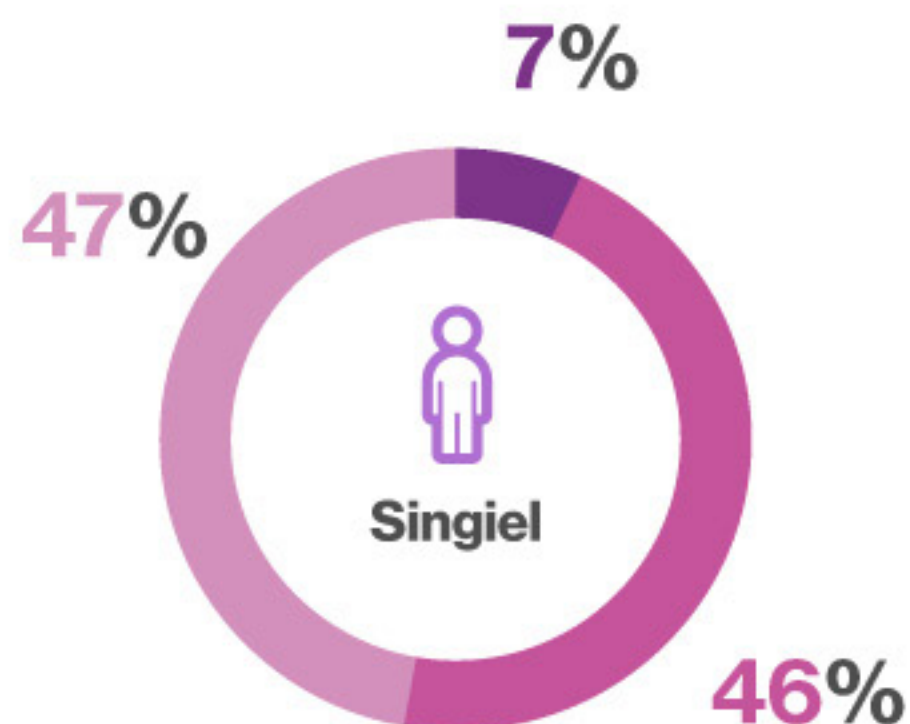
■ we własnym lub należącym do partnera mieszkaniu

■ w wynajmowanym mieszkaniu, domu, pokoju lub akademiku

■ inne sytuacje

Gdzie mieszkają młodzi w różnych fazach życia

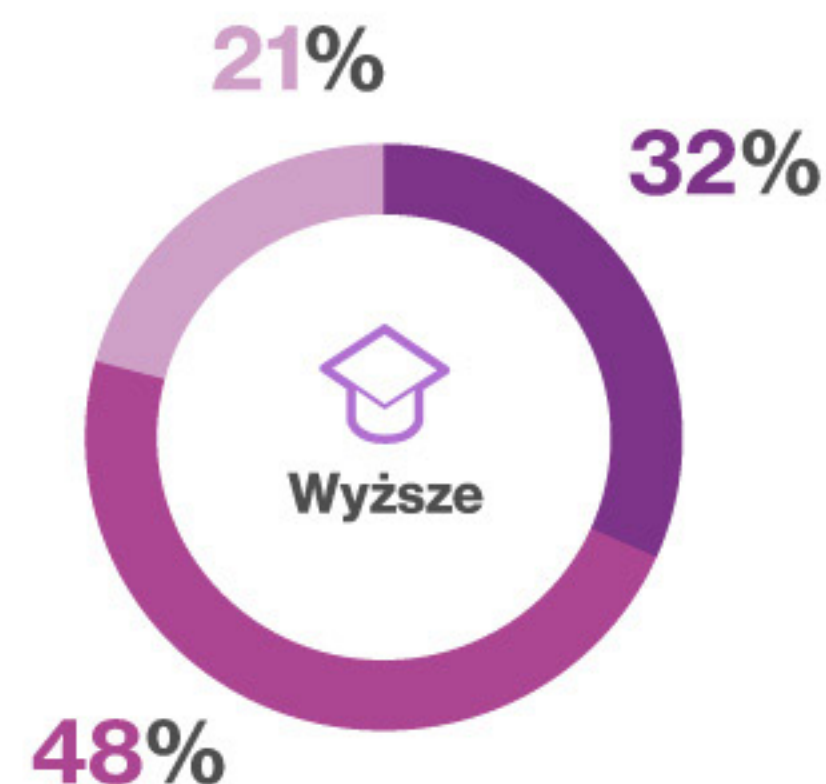
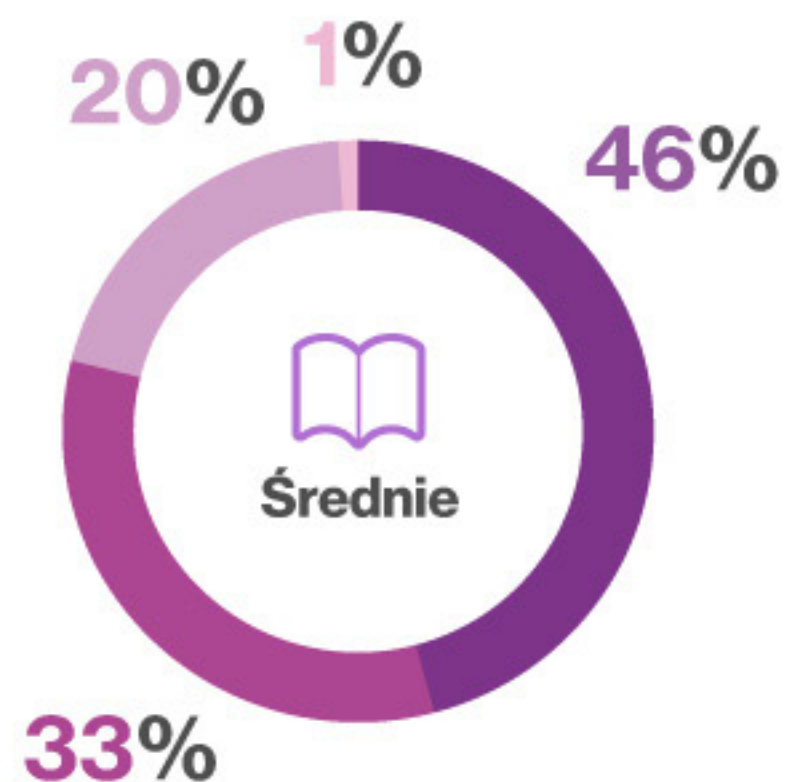
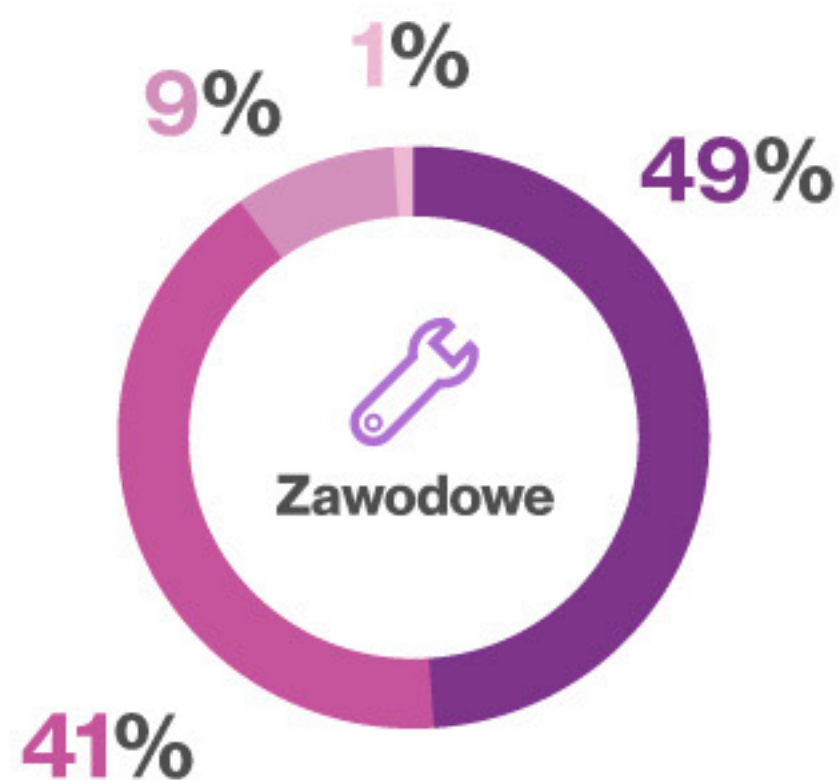
■ w mieszkaniu lub domu rodziców lub kogoś z rodziny

■ we własnym lub należącym do partnera mieszkaniu

■ w wynajmowanym mieszkaniu, domu, pokoju lub akademiku

■ inne sytuacje

Gdzie mieszkają młodzi w zależności od wykształcenia

■ w mieszkaniu lub domu rodziców lub kogoś z rodziny

■ we własnym lub należącym do partnera mieszkaniu

■ w wynajmowanym mieszkaniu, domu, pokoju lub akademiku

■ inne sytuacje

Własne mieszkanie na kredyt

**Co trzeci młody Polak,
który mieszka we własnym
mieszkanu lub domu ma
kredyt hipoteczny**

739zł

średnia rata
kredytu
hipotecznego

Kto płaci najwięcej?

1 017zł

rodziny
z dziećmi

1 072zł

wyższe
wykształcenie

Mimo osiągnięcia dorosłości ponad połowa młodych Polaków wciąż mieszka z rodzicami. Jednak udział takich osób maleje wraz z wiekiem i osiąganiem przez nich samodzielności ekonomicznej. Mimo to liczba osób, które nie wyprowadziły się od rodziców jest bardzo duża. O tyle, ile wśród osób do 25 roku życia jest to 73%, to od 26 do 30 roku życia 42%, a po „trzydziestce” – 30%,

Od 26 roku życia wzrasta przewaga osób, które mieszkają z partnerem (17% - 18-25 lat; 56% - 26-30 lat; 31-35 – 67%). **Liczba osób, które mieszkają samodzielnie we wszystkich grupach wynosi od 6% (18-25 lat) do 7% (26-30 lat).** Osoby do 25 roku życia częściej niż inni mieszkają ze znajomymi (8%), co można rozumieć, że mieszkanie ze znajomymi jest formą „zarezerwowaną” na czas studiów, najczęściej poza miejscem zamieszkania.

Zdecydowanie częściej z rodzicami mieszkają mieszkańcy wsi (66,8%), co z pewnością ma związek z tradycją rodzin i domów wielopokoleniowych. Z kolei mieszkających samodzielnie lub ze znajomymi jest najwięcej w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców (15% samodzielnie, a 13% ze znajomymi). Chęć usamodzielnienia się jest zależna od zdobytego wykształcenia. Im wyższe, tym mniejszy odsetek pokoleń mieszkających pod jednym dachem. W przypadku osób z wyższym wykształceniem z rodzicami mieszka 28,3%, z wykształceniem średnim 42%, a z wykształceniem zawodowym 50%.

Pracujący wyprowadzają się od rodziców

Młodzi uzależniają wyprowadzkę z domu rodzinnego od posiadania stałego dochodu lub wejścia w związek partnerski lub małżeński. Osoby pracujące w ramach umowy o pracę częściej nie mieszkają już z rodzicami niż pozostali. Mimo to aż czterech na dziesięciu młodych mających stałą pracę nie decyduje się na wyprowadzkę z domu rodzinnego. W przypadku pracujących dorywczo jest ich aż siedmiu na dziesięciu, a wśród osób uczących się aż ośmiu na dziesięciu. Pracujący decydują się też o wiele częściej na mieszkanie w pojedynkę (11%). Te dane z jednej strony pokazują, że młodzi ludzie z jednej strony myślą rozsądnie i wiedzą, że jeśli nie mają stałej pracy, to nie mogą brać na siebie comiesięcznych zobowiązań w postaci czynszu i rachunków. Z drugiej pokazuje, że jest duża grupa osób, która mimo podjęcia pracy wciąż mieszka z rodzicami. Co może świadczyć o niewystarczających dochodach do samodzielnego życia lub przyzwyczajenia do życia na „garnuszku rodziców”. Wielu młodych ludzi nie jest samodzielnych i zamiast szukać rozwiązań, które pomógłby rozpocząć im życie na własny rachunek, z dala od rodziców.

Innym czynnikiem, który wpływa na decyzję o wyprowadzce się od rodziców i rozpoczęcie samodzielnego życia jest wejście w stały związek. O tyle, ile wśród osób samotnych z rodzicami mieszka 69% młodych Polaków, to wśród osób w związku małżeńskim – 31%, a w związkach nieformalnych – 35%. Wejście w stały związek jest zatem silniejszą determinantą rozpoczęcia samodzielnego życia niż otrzymanie pracy. Pokazuje też, że młodzi czują się pewniej finansowo, jeśli koszty samodzielnego życia mogą dzielić na dwa. Mimo to co czwarta para mieszkająca razem mieszka u rodziców.

Związki i rodziny „na swoim”

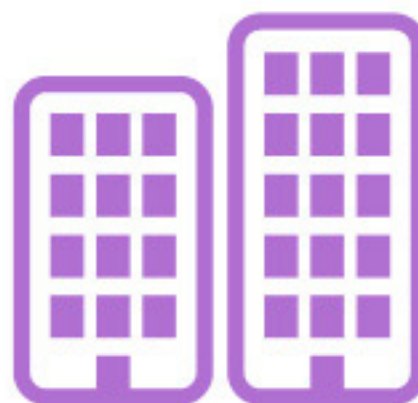
Najczęściej właścicielem mieszkania, w którym mieszkają Polacy do 35 roku życia, są rodzice lub dalsza rodzina. Jedynie co trzeci młody mieszka w swoim mieszkaniu lub swojego partnera (35%). Wynajmowanie mieszkania nie jest w Polsce popularne, decyduje się na to zaledwie 12% młodych do 35 roku życia, najczęściej są to mieszkańcy wielkich miast lub osób do 25 roku życia. Korzystanie z wynajętego mieszkania jest popularniejsze w większych ośrodkach – od 6% na wsi do 28% w największych miastach. Własne mieszkanie lub dom częściej posiadają rodziny z dziećmi (69%). Rzadziej w mieszkaniu lub domu „na swoim” mieszkają bezdzietne pary (47%). Pojawienie się na świecie potomka sprawia, że ludzie częściej myślą o własnym mieszkaniu i nawet jeśli wcześniej nie decydowali się na zaciągnięcie kredytu, wizja powiększenia się ich rodziny sprawi, że dążą do stabilizacji.

Wykształceni oraz z zawodem na swoim

Osoby z wyższym wykształceniem najczęściej posiadają własne mieszkanie (48%). Jak pokazują analizowane wcześniej wyniki badań, ta grupa osób zarabia najwięcej, a co za tym idzie, ma największą zdolność finansową i możliwość zaciągania zobowiązań m.in. na zakup mieszkania. Ponadto to właśnie oni posiadają oszczędności, z których mogą finansować zakup nieruchomości.

Absolwenci wyższych uczelni dominują także wśród wynajmujących mieszkanie. Co piąta osoba z wyższym wykształceniem decyduje się na wynajęcie własnego lokum. Podobnie jest wśród absolwentów szkół średnich. Dla porównania, wśród osób z wykształceniem zawodowym jest to tylko 9%, a podstawowym 6%.

Innym czynnikiem, który wpływa na decyzję o wyprowadzce się od rodziców i rozpoczęcie samodzielnego życia jest wejście w stały związek. O tyle, ile wśród osób samotnych z rodzicami mieszka 69% młodych Polaków, to wśród osób w związku małżeńskim – 31%, a w związkach nieformalnych – 35%. Wejście w stały związek jest zatem silniejszą determinantą rozpoczęcia samodzielnego życia niż otrzymanie pracy. Pokazuje też, że młodzi czują się pewniej finansowo, jeśli koszty samodzielnego życia mogą dzielić na dwa. Mimo to co czwarta para mieszkająca razem mieszka u rodziców.

Na kredyt? – 46% korzystało z kredytu

Niemal co czwarty młody, który kiedykolwiek zaciągnął zobowiązanie finansowe zdecydował się na kredytowanie zakupu domu czy mieszkania lub działki. Kredyt hipoteczny ma co dziesiąty młody Polak! Najczęściej decyzje o zakupie własnego lokum wspólnie z bankiem podejmowały osoby po „trzydziestce”. O tyle ile na takie zobowiązanie zdecydowało się 17% osób w wieku 18-25 lat, 20% w wieku 26-30 lat to po 31 roku życia jest już 29%. Z oferty kredytów mieszkaniowych najczęściej skorzystały osoby mieszkające z partnerem (29%) oraz z partnerem i dziećmi (32%).

Metoda

Badanie zostało zrealizowane przez **instytut badawczy Millward Brown** na zlecenie **Krajowego Rejestru Długów** Biura Informacji Gospodarczej metodą wspomaganych komputerowo wywiadów telefonicznych (tzw. CATI).

Czas

Badanie przeprowadzono w dniach **od 8.11 do 17.12 2013 r.**

Cele

Ocena sytuacji finansowej młodych Polaków – samoocena sytuacji finansowej, wielkość dochodów, oszczędności, posiadane dobra, sytuacja mieszkaniowa, korzystanie z kredytów i pożyczek (cele, bariery, źródła finansowania), terminowość spłat zobowiązań finansowych.

Próba

Zrealizowano 1021 wywiadów dobranych metodą losowo-kwotową z osobami w wieku 18-35 lat. Próbę dobrano w z 4 fal badania CATIBUS kwotach na: płeć, wiek, klasę wielkości miejscowości, wykształcenie respondenta zgodnie z rozkładem tych cech w populacji. Dokładność wyników zależy o liczebności analizowanej grupy i odsetka odpowiedzi. Maksymalny błąd pomiaru to +/-3,11% dla całej próby (N=1021).

Charakter badanej populacji

Płeć

52%

Mężczyzna

48%

Kobieta

Wiek

45%

18-25 lat

27%

26-30 lat

28%

31-35 lat

Faza życia

42%

Przy rodzicach

7%

Singiel

26%

Z partnerem
z dziećmi

16%

Z partnerem bez
dzieci

10%

Inne instytucje

Wykształcenie

23%

Podstawowe

23%

Zawodowe

35%

Średnie

19%

Wyższe

Charakter badanej populacji

Stan cywilny

56%

Kawaler, Panna

37%

Żonaty, zamężna

4%

Stały związek
nieformalny

2%

Rozwiedziony

1%

Wdowiec, wdowa

Sytuacja zawodowa

46%

Ma stałą pracę

21%

Uczy się, studiuje

16%

Jest bezrobotny

11%

Pracuje
dorywczo

5%

Nie pracuje
z innych
powodów

1%

Jest emerytem,
rencistą

Charakter badanej populacji

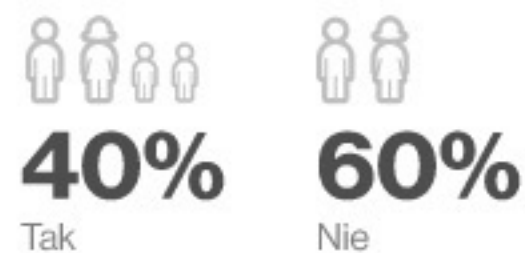
Wielkość gospodarstwa domowego

Klasa wielkości miejscowości

Czy ma dzieci na utrzymaniu

Charakter badanej populacji

Województwo

Krajowy Rejestr Długów
Biuro Informacji Gospodarczej SA

ul. Armii Ludowej 21, 51-214 Wrocław,
tel. (71) 78 50 318, email: pr@krd.pl, www.krd.pl

